

Komisja Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Karolinie

Autor:

Fot. Jerzy Lipka-Wołoski

Radni obradowali na posiedzeniu wyjazdowym w siedzibie Państwowego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „MAZOWSZE” im. Tadeusza Sygietyńskiego w Otrębusach – Karolinie.

Komisja Kultury i Dziedzictwa Narodowego, pod przewodnictwem Jadwigi Zakrzewskiej i z udziałem wicemarszałka Wiesława Raboszuka, zapoznała się 14 marca z aktualną sytuacją PZPiT „MAZOWSZE” – największej i najbardziej prestiżowej instytucji kulturalnej samorządu województwa. Od 2017 roku placówka współorganizowana jest przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Bogatą i różnorodną działalność koncertową, artystyczną i edukacyjną zespołu, imponujące dokonania i ambitne plany, ale i trudne wyzwania stojące przed instytucją przedstawili radnym Jacek Boniecki, dyrektor i dyrygent PZPiT „MAZOWSZE” oraz Krzysztof Kurlej, menadżer i kierownik impresariatu.

Czas wielkich przemian

„Mazowsze” to jeden z największych w Europie i na świecie zespołów artystycznych, sięgających do bogactwa narodowych tańców, piosenek, przyśpiewek i obyczajów. Nazwa zespołu wywodzi się od centralnego regionu Polski – Mazowsza, jednak repertuar „Mazowsza” szybko rozszerzył się o folklor innych regionów. Ogromne bogactwo repertuarowe i działalność na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego sprawia, że „Mazowsze” uznawane jest za zespół narodowy.

W roku 2023 zespół „Mazowsze” obchodzić będzie jubileusz 75-lecia istnienia. Ostatnie 10 lat to czas rozwoju i nowych form działalności, wielkich przemian, odmłodzenia i unowocześnienia całej instytucji. Jeszcze w 2012 roku w zespole było nominalnie 100 artystów. Obecnie „Mazowsze” składa się nie tylko z solistów, chóru, zespołu baletowego, ale i z ponad 50-osobowej orkiestry symfonicznej.

W roku 2016 cała załoga instytucji liczyła 170 osób, teraz wszystkich pracowników jest już 270.

Rozbudowaliśmy działy techniki, promocji, obsługi klienta, informatyki. Nowoczesna firma musi się w przestrzeni publicznej profesjonalnie poruszać i prezentować. W ciągu 2–3 lat nastąpiło odmłodzenie zespołu baletowego, jest 80 proc. nowych ludzi, podobnie w składzie orkiestry, a w przestrzeni chóru to nawet 90 proc. Również ekipa techniczna to ludzie nowi, bo jest nowa technika i są nowe wymagania. Pozyskujemy nowych fachowców, osoby bez których profesjonalnie nie zadziałamy na zupełnie innym poziomie. Kierownikiem sceny jest dziś były kierownik sceny z Teatru Wielkiego - Opery Narodowej, gdzie był 10 lat, miał pod sobą 150 ludzi. Proces rozwoju instytucji jeszcze nie jest zakończony, ale wiele już osiągnęliśmy. – podkreślił Jacek Boniecki.

Działalność koncertowa

Tradycyjnie najbardziej rozpoznawalną wizytówką „Mazowsza” są koncerty. W latach 2011–2021 było ich łącznie 1110, w tym 26 występów zagranicznych. Tematycznie repertuar obejmuje: cykl „Kalejdoskop Barw Polski”, koncerty pieśni ludowych, pieśni patriotycznych, muzyka sakralna, kolędy i pastorałki, pieśni wielkopostne, koncerty symfoniczne. Najwięcej czyli 167 koncertów przyniósł rok 2018, jubileuszowy rok 70-lecia zespołu. Niewiele mniej koncertów było w roku 2019: 157.

Pandemia brutalnie przerwała tę dobrą passę. W roku 2020 było tylko 48 koncertów, jesienią zespół wydał płytę z muzyką i poezją sakralną. W 2021 udało się zrealizować już 92 koncerty, większość z nich w formule streamingowej. Koncerty online, bez udziału publiczności, były często dedykowane grupom odbiorców, takim jak: pensjonariusze 138 DPS-ów w całej Polsce, dzieci w domach dziecka, pacjenci szpitali pediatrycznych, dzieci i młodzież w polskich placówkach edukacyjnych za granicą, w tym w Kijowie. W 2021 r. zespół nagrał płytę z zagranicznymi kolendami i pieśniami bożonarodzeniowymi „Cantique de Noel”. Ostatnia nowość repertuarowa to cykl koncertów prezentujących orkiestrę zespołu – „Mazowsze symfonicznie”. Ostatni z nich odbył się tydzień temu i był wypełniony muzyką Mozarta.

Działalność artystyczna i edukacyjna

Bogata i różnorodna jest aktualna oferta spektakli teatralnych „Mazowsza”. To przede wszystkim „Cud mniemany, czyli Krakowiacy i Górale”, „Betlejem polskie”, „Pielgrzym” (z muzyką Stanisława Moniuszki i tekstami Adama Mickiewicza), „Romanca à la kujawiak”. Przygotowane zostały spektakle dla grup dziecięcych i młodzieży: „Magiczna podróż, czyli piękna nasza Polska cała”, „Fantazja polska”. W Mikołajki roku 2020 odbyła premiera spektaklu bajki dla dzieci „Kolory”, z udziałem całego zespołu.

Centrum Folkloru Polskiego „Karolin”

Od września 2021 roku działalność artystyczną i koncertową instytucji uzupełnia działalność nowatorskiego Centrum Folkloru Polskiego, w historycznej siedzibie zespołu. Głównym zadaniem Centrum jest przedstawienie i popularyzacja bogactwa polskiej kultury ludowej i folkloru polskiego, edukacja dzieci, młodzieży, ale i całych rodzin, seniorów. Oferta stała to zwiedzanie ekspozycji z przewodnikiem i cykl zajęć edukacyjnych dla dzieci, dla grup zorganizowanych i dla rodzin. W dodatkowej ofercie są warsztaty rękodzielnicze, warsztaty taneczne i wokalne, warsztaty rękodzielnicze (tkactwa, haftu, wycinankarstwa), koncerty, prelekcje, potańcówki, spotkania naukowo-artystyczne, spotkania ze znanymi twórcami ludowymi. Powstaje mediateka, która będzie udostępniana. Trwa opracowywanie i dygitalizacja materiałów archiwalnych Zespołu „Mazowsze” oraz publikacji związanych z folklorem. Przez 7 miesięcy Centrum odwiedziły 123 grupy uczestników, a

także wiele osób indywidualnych i rodzin. Na okres po pandemii przygotowywana jest intensyfikacja działalności dla większej liczby gości, w tym zorganizowanych grup zagranicznych w ramach ruchu turystycznego, we współpracy z mazowieckimi i ogólnopolskimi organizacjami turystycznymi oraz ambasadami różnych krajów.

Projekty specjalne

Dzięki dotacjom celowym samorządu wojewódzkiego zespół „Mazowsze” realizuje w ostatnich latach atrakcyjne projekty specjalne:

- dwie edycje Ogólnopolskiego Konkursu Wokalnego im. Stanisława Jopka, w formule dwuletniej. W etapie wojewódzkim każdorazowo zgłosiło się prawie 500 osób z całej Polski w 4 kategoriach wiekowych. 64 laureatów pierwszych miejsc uczestniczyło w drugim etapie przesłuchań w siedzibie „Mazowsza”. Dla najlepszych są nagrody finansowe, laureaci biorą udział w koncercie zespołu z udziałem chóru i orkiestry symfonicznej. W kolejnej edycji nastąpi rozszerzenie formuły: preeliminacje odbędą się we wszystkich 49 dawnych miastach wojewódzkich,
- projekt „Nieograniczeni” – to cykl wydarzeń edukacyjnych powstały we współpracy z Mazowieckim Centrum Polityki Społecznej, skierowany do osób z niepełnosprawnościami i wykluczonych społecznie. To spektakle w formule online, ale i z żywym udziałem tej publiczności,
- Rodzinny Piknik z zespołem „Mazowsze” – coroczna 3-dniowa weekendowa impreza, każdorazowo przyciąga kilka tysięcy uczestników, w 3 miejscach koncertowych także w plenerze, jest strefa wystawców regionalnych z rękodzielnictwem, ale i strefa dziecka, wiele pokazów, zabaw i konkursów dla dzieci i rodzin. W tym roku odbędzie się w czerwcu,
- Międzynarodowy Dzień Tańca – corocznie w końcu kwietnia wybitni artyści taneczni prezentują swoje umiejętności. W tym roku będą to najzdolniejsi uczniowie wszystkich szkół baletowych w Polsce,
- stworzenie kolekcji modowej „Mazowsze” – nowość ubiegłoroczna. To kolekcja casualowych ubiorów z elementami ludowymi skierowanych do głównie młodych ludzi. Spotkała się z bardzo ciepłym przyjęciem m.in. podczas koncertu walentynkowego w tym roku z udziałem zespołu Varius Manx,
- Jarmark bożonarodzeniowy – „Święta za pasem” i „Weekend na ludowo”. To spotkania z zespołem „Mazowsze”, jarmarki regionalne z udziałem twórców z całej Polski z produktami dedykowanymi zbliżającym się świętom.

Solidarni z Ukrainą

Początek maja tego roku zespół planował spędzić na koncertach w Kijowie. „Mazowsze” wielokrotnie odwiedzało to miasto i Ukrainę... W proteście wobec agresji Rosji na Ukrainę już 25 lutego pałac w Karolinie przybrał barwy niebiesko-żółte...

Chcemy wyrazić naszą solidarność z narodem ukraińskim, a także z artystami pochodzącymi z Ukrainy, którzy przez lata współtworzyli nasz zespół i tymi, którzy teraz go współtworzą. „Mazowsze” jest z Wami! – głosił oficjalny komunikat zespołu w mediach społecznościowych.

Zespół „Mazowsze” pomaga konkretnie: organizuje zbiórki, już otoczył opieką ok. 60 osób z Ukrainy.

To grupa nauczycieli ze szkoły z Żytomierza, gdzie Rosjanie zabili dyrektora, oraz matki z dziećmi. Zajmujemy się nimi, chcemy pokazać nasze Centrum, zorganizować im zajęcia. Dwa dni temu pięcioletka cały zespół zaśpiewał urodzinowe 100 lat, a ona zaśpiewała hymn

Ukrainy. Chcemy też pojechać w Polskę do tych ludzi, i tam grać dla nich charytatywnie” – poinformował radnych Jacek Boniecki.

Plany i projekty artystyczne

Kluczowe zamierzenia artystyczne w tym roku i następnych latach to realizacja wielu różnorodnych koncertów zespołu w Polsce, a także koncertowych tras zagranicznych (Włochy, Watykan, Szwajcaria, Islandia, Cypr, Kanada, Japonia, Stany Zjednoczone USA).

W zakresie działalności edukacyjnej najważniejsze projekty to:

- organizacja warsztatów twórczych dla dorosłych i dla dzieci prowadzonych przez zapraszanych twórców ludowych,
- organizacja koncertów, warsztatów i potańcówek z udziałem kapel ludowych i zespołów pieśni i tańca z różnych regionów Polski,
- cykl spotkań naukowo-artystycznych poświęconych kulturze ludowej (muzyka, taniec, sztuka) wybranych regionów z udziałem badaczy, artystów ludowych i znawców folkloru (wykłady, prezentacje, dyskusje, pokazy tematyczne),
- przygotowanie artykułów popularno-naukowych, publikacji, materiałów edukacyjnych i audiowizualnych dokumentujących polską kulturę tradycyjną,
- organizacja Dni Dziecka w Żelazowej Woli.

Projekty inwestycyjne

Instytucja prowadzi działalność statutową na terenie 12 hektarów w 7 budynkach. Program prac budowlanych i modernizacyjnych obejmuje:

- gruntowne roboty budowlane w budynku bursy i stworzenie nowej przestrzeni dla młodzieży przyjeżdżającej z całej Polski,

- wykonanie systemu wentylacji i klimatyzacji w budynku Matecznik „Mazowsze”,
- modernizacja świetlika w Mateczniku wraz z montażem rolet,
- wymianę izolacji termicznej obwodów chłodu na dachu Matecznika;
- wymianę sterowania oraz oświetlenia Sali Orkiestry;
- modernizacja napędu oraz automatyki windy,
- przebudowę parkingu i fontanny,
- utworzenie centralnej i jednolitej sieci bezprzewodowej,
- rozbudowę infrastruktury serwerowej,
- wdrożenie systemów i mechanizmów ochrony przed atakami cybernetycznymi,
- modernizację i wyposażenie siłowni w sprzęt do ćwiczeń,
- budowę systemu nawadniania terenów zielonych,
- uzupełnienie wypadów roślinności z projektu „Zabytkowy Park Mazowsza Wizytówką Regionu” - etap II.

Dotacje nie wystarczają

Instytucja otrzymuje coroczne dotacje podmiotowe od współorganizatorów, w kwotach zróżnicowanych. Dotacja Samorządu Województwa Mazowieckiego wzrosła z poziomu 16,4 mln zł w roku 2017 do 26,8 mln zł w 2021 r. Dotacja podmiotowa Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego wyniosła w tych latach średniorocznie 3 mln zł. W 2021 r. organizatorzy przekazali dotacje celowe w równej wysokości 1,7 mln zł, natomiast dotacje inwestycyjne wyniosły 10,6 mln zł od SWM i 5 mln zł od MKiDN.

Trudny czas pandemii, w połączeniu z wysoką inflacją i drożyzną już przyniósł i nadal skutkować będzie ogromnym wzrostem kosztów funkcjonowania, przy zmniejszeniu wpływów. Z przedstawionego przez Jacka Bonieckiego skrupulatnego rozliczenia wszystkich wydatków oraz wpływów (w tym dotacji) za rok 2021 wynika, że po pokryciu kosztów na działalność stricte merytoryczną, koncertową zespołu pozostało około 5 mln zł, czyli 420 tys. zł miesięcznie. Jeden koncert całego zespołu to koszt rzędu 150 tys. zł włączając ZUS, co oznacza możliwość realizacji 3 koncertów miesięcznie w pełnym składzie. Gdyby nie otrzymane ad hoc dzięki przychylności sejmiku i zarządu dotacje celowe, w listopadzie i grudniu konieczne by było ograniczenie działalności artystycznej.

Potrzebne dodatkowe wsparcie

Uwzględniając trudne wyzwania, dyrektor Jacek Boniecki zwrócił się w imieniu całego zespołu do radnych komisji, do zarządu i sejmiku województwa o dodatkową pomoc finansową.

Zwracam się z prośbą aby zwiększyć finansowanie na działalność merytoryczną instytucji, aby jej potencjał mógł być w pełni wykorzystywany w działalności koncertowej. Proszę o pomoc na działalność zespołu. Żeby normalnie koncertować, zwiększyć do 7-8 koncertów miesięcznie jest nam potrzebne dodatkowo ponad 8 mln zł i 1,5 mln zł więcej na koszty osobowe. Nie mówię o wyjazdach zagranicznych to zupełnie inny temat, mamy obecnie zaproszenia do 7 krajów, będziemy się zwracać o dotacje celowe na ten cel. Na razie zależy nam na tym aby zabezpieczyć naszą normalną działalność. (...) Druga ważna pozycja wydatkowa która nas czeka to zatrudnienie 6 kierowców do obsługi 3 autokarów specjalnie dedykowanych co do

wyposażenia marki Volvo, wyprodukowane na linii produkcyjnej we Wrocławiu, które otrzymamy za miesiąc. Nowe autobusy, pozyskane dzięki przychylności sejmiku, zarządu i komisji wykorzystamy do występów zespołu poza siedzibą Mazowsza. Liczymy, że po okresie pandemii pozwoli to nam na mocne zwiększenie aktywności i koncertowej. (...) Trzecia pozycja wymagająca wsparcia to drastyczny wzrost kosztów utrzymania substancji: remontów, napraw i konserwacji urządzeń. (...) Potrzebujemy na to wszystko środków, o co bardzo serdecznie państwa proszę, abyście zrozumieli i poparli. – podkreślił Jacek Boniecki.

Dyskusja radnych

Uczestniczący w dyskusji radni Dorota Stalińska, Łukasz Kudlicki, Jan Rejczak, Konrad Rytel i Michał Góras nie szczędzili słów uznania dla działalności instytucji, podkreślali wkład jaki „Mazowsze” wnosi w promocję całego regionu mazowieckiego w Polsce i na świecie. Wyrazili zrozumienie dla trudnej sytuacji instytucji, co uzasadnia rozważenie udzielenia przez zarząd i sejmik dodatkowego wsparcia finansowego działalności podstawowej, ale i wskazanych dodatkowych pozycji wydatkowych.

Członek komisji, wicemarszałek Wiesław Raboszuk zapowiedział, że już niebawem będzie o tych sprawach dyskusja na posiedzeniu zarządu. Podkreślił, że trzeba także wziąć pod uwagę sytuację innych jednostek kultury na Mazowszu, jak teatry, muzea, opera, teatr muzyczny. Ich również dotyczą problemy czasów w których żyjemy.

Musimy to wszystko omówić i rozważyć, jakie środki będziemy mogli przeznaczyć. Musimy dokonać takiego przeglądu i wtedy zdecydujemy na co nas będzie stać. – podkreślił wicemarszałek Wiesław Raboszuk.

W podsumowaniu przewodnicząca komisji Jadwiga Zakrzewska wskazała, że sprawa dofinansowania dotyczy także Ministerstwa Kultury i Sztuki, które także udziela dotacji na działalność zespołu.

Podziękowała za pracę i wielkie zaangażowanie dyrekcji i całego Zespołu „Mazowsze”, wysoko oceniła całą paletę działalności i różnorodność projektów instytucji, pomimo trudności pandemicznych. Cieszy też fakt, że zaczyna się krystalizować sprawa bursy i nowych autokarów. Wyraziła przekonanie, że jako urząd marszałkowski i jako radni musimy rozważyć jak państwu pomóc, szczególnie w przypadku ogromnego wzrostu cen i kosztów w każdej dziedzinie. Musimy po prostu zastanowić się co jest najpilniejsze.

Pamiętajmy o tym, że Zespół „Mazowsze” to jedyna instytucja w swoim rodzaju, to jest ambasador kultury polskiej na świecie i w Polsce. Dlatego ocena tego zespołu powinna być trochę inna niż pozostałych instytucji kultury na Mazowszu. Doceniamy pracę dyrektorów i pracowników wszystkich naszych instytucji kultury, ale to jest instytucja wyjątkowa. – podkreśliła.

Uczestnicy obrad za stołem prezydialnym.

fot. Jerzy Lipka-Wołoski

Od lewej: radny Michał Góras, radny Konrad Rytel.

Jerzy Lipka-Wołoski

Od lewej: radny Łukasz Kudlicki, radny Jan Rejczak, radna Ewa Lisiecka.

fot. Jerzy Lipka-Wołoski

Przewodnicząca Komisji Kultury i Dziedzictwa narodowego Jadwiga Zakrzewska, wicemarszałek Wiesław Raboszuk.

fot. Jerzy Lipka-Wołoski

UWAGA

Informacje opublikowane przed 1 stycznia 2021 r. dostępne są na stronie archiwum.mazovia.pl